

האזינו (185)

כשזוכים להרגשה "בָּאָרֶץ מְדַבֵּר וּבְתַהוֹ יָלַל יִשְׁמָן", זוכים לחסד ה'.

יִמְצְאֵהוּ בָּאָרֶץ מְדַבֵּר וּבְתַהוֹ יָלַל יִשְׁמָן יִסְבְּכֶנּוּהוּ יְבוֹנְנֶנּוּהוּ יִצְרְנֶנּוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָיו (לב. יא)

מתי זוכה אדם ל "יסבכנהו ויבוננהו יצרנו כאישון עינו", כאשר הוא חי בתחושה הדומה לאדם הנמצא בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון, שחי בבדידותו ומבין שאין לו על מי לסמוך רק על הקב"ה שהוא ישמור ויגן עליו כמו שאמר דוד המלך, גר אנכי בארץ, אני כגר שאין לו שום קרוב ומכיר אלא הקב"ה לבדו, אבל כאשר חושב האדם כאותו כפרי שהתפלל אל השם ואמר רבש"ע אם לא תעזור לי אלך לבקש מדודי העשיר, אזי השי"ת לא יעזרנו, משום שהקב"ה אינו עוזר אלא למי שבוטח בו ורק בו. לכן ניתנה תורה במדבר להורות על הבטחון שהוא תנאי להצלחה.

ספר "לתתך עליין"

אֲנִי אֶמִית וְאַתָּה מְחַצֵּתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מְיָדִי מִצֵּיל (לב. לט)

בתפילה אנו אומרים את הפסוק בספר (ירמיהו יז. יד): "רפאני ה' וארפא, הושיעני ואושעה כי תהילתי אתה" מפרש ה"חיד"א": כך פסק ה"רמב"ם" (הל' חובל ומזיק ב. יח. וכן נפסק בשו"ע חור"מ תכ. כא): אמר לו המזיק אני ארפא אותך או יש לי רופא שמרפא בחינם, אין שומעין לו, אלא מביא רופא אומן ומרפאהו בשכר. בגמרא (ב"ק פה.), מובא, שאם אמר לו החובל לנחבל: אני ארפאך, יכול הניזק לומר לו: אין רפואתך מקובלת עלי, ואפילו שידוע שהוא רופא, וזאת משום "דמית עלי כאריא ארבא", וצריך שיהא לחולה נחת רוח מן הרופא. ואם אמר לו החובל: אביא רופא שירפאך בחינם, יכול לומר לו "אסיא דמגן, מגן שוה", רפואה בחינם, שווה חינם, משום שהמרפא אינו מעיין כל כך ברופאתו. לכן אומרים בתפילה: "רפאני ה'", שבהשגחתך באה עלי המחלה, ואצל השי"ת לא שייך הטעם של "אסיא דמגן", ולכן אם הוא ירפא אותי אזי "וארפא". וגם הטעם השני של "דמית עלי כאריא ארבא", לא שייך ח"ו אצל השי"ת, וזאת "כי תהלתנו אתה", ואדרבה נודה ונשבח על כך, מפני שמבטיח השי"ת: "מחצתי ואני ארפא".

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

הסתר פנים מהו?

וַיֹּאמֶר אֶסְתִּירָה פָּנֶי מֶהָם אֶרְאֶה מֶה אֶחְרִיתָם כִּי דוֹר תִּהְיֶה הָמָּה בָּנִים לֹא אֶמֶן בָּם (לב. כ)

כאשר בני ישראל אינם נוהגים כשורה נוהג בהם הקב"ה בהנהגה של הסתר פנים. ויש להבין מהם גדריה של

הטל והמטר הם רמז לתורה

יִצְרָף כְּמָטָר לְקַחֵי תֹזֶל פֶּטַל אֶמְרָתִי כְּשָׁעִירִם עָלֵי דָשָׁא וְכִרְבִּיבִים עָלֵי עֶשֶׂב (לב. ב)

התורה משולה לטל ומטר, שעל האדם לעבוד את אדמתו, לחורשה, לנכש ולזרוע אותה, ואז המטר מרווה אותה ומצמיח אותה, בבחינת ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים, אבל אם יניח שדהו עם הקוצים והברקנים, ויצפה למטר שישקה אותה, הרי שדה זו תצמיח לו קוצים ודרדרים. כך על האדם, תחילה עליו לעבוד את אדמתו ולתקן את מעשיו, ואזי יזכה לכתרה של תורה, וכיצא בזה כתב המאירי (משלי כד. לב): שעל האדם להבין את לבבו ליראה את ה', ושהוא מתכוון ללמוד על מנת לקיים, כי לא המדרש עיקר אלא המעשה, ואז התורה אשר תבוא בקרבו תפעל בו את פעולתה לקדושה וטהרה, ומה שאין כן ללא יראת אלוקים, לא תועיל התורה כלום, ועליו נאמר (משלי יז.

טז): "למה זה ביד כסיל לקנות חכמה ולב אין" רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "משוש תבל"

כל דרכיו של הקב"ה משפט

הַצֹּר תָּמִים פָּעָלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עֹל צִדִּיק וְיִשָּׁר הוּא (לב. ד)

אמרו חז"ל (בבא קמא נ.). כל האומר הקב"ה ותרן יוותרו חייו שנאמר "הַצֹּר תָּמִים פָּעָלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט". שואל ה"ים של שלמה": וכי זהו המקור היחיד לכך? הרי ישנה פרשה שלמה של תוכחה ובה צ"ח קללות העוללות לבוא אם לא ישמרו ישראל את מצוות ה', אם כן רואים שהקב"ה אינו מוותר על קיום המצוות, ומה מיוחד בפסוק זה? אומר ה"ים של שלמה" פשט יסודי: אכן, האדם יודע שהעולם אינו הפקר, הקב"ה אינו ותרן, אבל סוף כל סוף מה עם מדת הרחמים של הקב"ה, הרי השי"ת הוא ארך אפים רב חסד? אם כך, יחשוב האדם לעצמו, אין לי מה לחשוש, כי בודאי הקב"ה יחוס עלי. על כך אומרים לו: יש לך טעות חמורה, אכן הקב"ה הוא רחמן וסלחן, אבל "כָּל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט".

מידת הרחמים היא דרכו, והוא רחום יכפר עוון, אבל גם המשפט הוא דרכו. למי הקב"ה נושא עוון? על מי הקב"ה מרחם? על מי שנוהג בעצמו במידת הרחמים. כל המרחם על הבריות, מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא ג:). מידת הרחמים של השי"ת אף היא משפט. לכן רק מי שנוהג בעצמו במידת הרחמים, המשפט והדין מחייב לנהוג במידת הרחמים.

ספר "יחי ראובן"

הנהגה כזו? וכיצד מתאים הדבר עם השגחה הפרטית הקיימת תמיד בעולם? אלא שהפסוק אומר (תהלים יא. ד): **"ה' בהיכל קדשו... בשמים כסאו עניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם"**, ומבאר ה"משך חכמה" שהעין בנויה כך שהיא רואה כל הזמן, ומי שמכסה אותה בקביעות הוא העפעף, אשר מגן על העין מפני תופעות העלולות להזיק לה, כמו: אבק, אור חזק וכיוצא בכך. כך הקב"ה רואה את כל העולם כולו במשך כל הזמן, ותמיד יש השגחה פרטית בעולם, אלא שלעיתים נראית ההשגחה מכוסה. תחושה כזו מקבלים כאשר רואים מקרה של צדיק ורע לו, רשע וטוב לו, אולם יש לזכור כי כל מטרת הכיסוי הלזה נודעה על מנת לבחון בני אדם, כלומר: לתת לאנשים אפשרות לבחירה בין טוב לרע, שהרי אלמלא היה הרשע זוכה לחיים טובים, מי היה רוצה להיות רשע? ואם לא היה הצדיק סובל, מי היה מוותר על האפשרות להיות כמותו? **ספר "ומתוך האור"**

וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון (לב. מד) והקשו המפרשים מדוע קראו הכתוב ליהושע **"הוֹשֵׁעַ"**. יש לפרש כי כאשר הלך עם המרגלים, היה זקוק לסעד וסיוע לבל יכשל בעצת המרגלים, לכן הוסיף משה רבינו אות אחת לשמו וקראו יהושע באומרו: י-ה יושיעך מעצת מרגלים. ברם כעת, לפני פטירתו של משה רבינו ומסירת ההנהגה ליהושע, ביקש משה לרמוז לכלל ישראל ששוב אין יהושע זקוק לסעד וסיוע והוא ראוי להנהגה מצד עצמו, לפיכך קראו כאן **"הוֹשֵׁעַ"**. **כתב סופר**

כִּי לֹא דָבָר יֶקֶת הוּא מִקָּם (לב. מז) כתב בעל **"מגלה עמוקות"**: ב"ישראל" רמוז יש ששים רבוא אותיות לתורה. ה"נתיבות המשפט" פירש: הפסוק: **"כִּי לֹא דָבָר יֶקֶת הוּא מִקָּם כִּי הוּא תַּיִיכָם"**, שהנה שישים ריבוא אותיות התורה הן האותיות הכתובות בה, אך יש בתורה גם מקומות פנויים וריקים, כמו בין חומש לחומש ובין פרשה לפרשה. אבל האמת היא, ש"כִּי לֹא דָבָר יֶקֶת הוּא", גם מקומות ריקים אלו מלאים באותיות נסתרות שאינן נראות לעין. יש נשמות מישראל הראויות להתדבק באותיות הכתובות, אך יש גם שאינן ראויות להתדבק באותיות, אך מ"מ חיותם נמשכת מהמקום הריק ע"כ דבריו. ובזה ביאר ה**מהרש"ם** ז"ל את מה שדרשו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה' א) על הפסוק **"כִּי לֹא דָבָר יֶקֶת הוּא"**, ואם ריק הוא מכם הוא, כי מפני מיעוט זכותכם אינכם ראויים להיות דבוקים אלא במקום הריק שבתורה. ובזה מובן גם מה שדרשו (תענית כז.) **"כפלח הרימון רקתך"** אפילו ריקים שבך מלאים מצוות כרימון, ויש לדייק, שאם הם מלאים מדוע קראם רחקנים. ולפי מה שבארנו רצונו לומר שמפני שדבקותם בתורה היא במקום הריקן שבתורה.

ספר "להתעזר באהבתך"

הלכה: לקבל באמירה בפה תוספת יוה"כ כתב ה**שו"ע** (ס' תרה ס"א): אוכלים ומפסיקים קודם בין השמשות שצריך להוסיף מחול על הקודש. ובפסקי **תשובות** (אות א): לענין שאר עינויים של יוה"כ יש בהם מצוות תוספת מחול על הקודש, וצריך האדם לקבל עליו באמירה בפה מצוות תוספת יוה"כ מחול על הקודש, ולכמה מן הראשונים והפוסקים אם לא קיבל עליו תוספת יוה"כ מדעתו אף שבמציאות שבת מאכילה ומלאכה ושאר עינויים מכל מקום לא קיים בזה מצות תוספת יוה"כ.

פתגם: חשוב מה אתה חושב, חשוב יותר מה אתה אומר, חשוב מה האחר שומע וחשוב הרבה יותר מה הוא מבין. **ספר "שמחלה"**

חקירה: יום כיפור איסור האכילה הוא איסור אכילה בפני עצמו, או איסור שיהיה מיתבא דעתיה. (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"א ד"ה יום הכיפורים אות יח: איסור שיהיה מיתבא דעתיה.) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: זאת חליפתי ערב ראש השנה ראו לעם הארץ מופלג, שממהר לשוק הקצבים של הערלים. שאלוהו בתמיהה, מה הוא מחפש שם ביום כזה, השיב ואמר: כל שנה אנו נוהג לאכול בליל ראש השנה ראש כבש, ומאחר שראיתי בספר אחד כתוב במפורש: אוכלין ראש כבש בליל ראש השנה, ואם אין ראש כבש יש לאכול ראש דבר אחר, הריני ממהר לשוק הערלים, כי רק שם אוכל להשיג ראש של דבר אחר.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף נא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, פייגא אולגה בת ברנה, אברהם בן רחמונא רינה בת פיבי, נחום בן שמחה. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים.

לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

